

TALE

juni 2013

Samråd i Beskæftigelsesudvalget d. 27. juni 2013, alm. del, samrådsspørgsmål AE-AH

Samrådsspørgsmål AE-AH, stillet den 24. juni 2013 efter ønske fra Hans Andersen (V).

Samrådsspørgsmål AE: Ministeren bedes redegøre for, hvad ministeren vidste om de mulige økonomiske konsekvenser af den udvidelse af mulighederne for tilskud til jobrotation, som fulgte af bekendtgørelse nr. 209 af 1. marts 2013 om forsøg på beskæftigelses- og sygedagpengeområdet inden ændringen trådte i kraft den 4. marts 2013. Ministeren bedes herunder kommentere oplysningerne i Ritzaus telegrammer fra fredag den 21. juni "Mette Frederiksen var advaret om hul i joblov", "Arbejdsmarkedsstyrelsen: Vi var advaret om hul i lov", "Virksomheder parat til at udnytte jobhul i stor stil", "Supermarkeder: Job-hul for godt til at være sandt" samt "HK Handel: Jobhul kunne have kostet 2,5 milliarder" og hendes kendskab til de nævnte oplysninger inden ændringen i bekendtgørelsen trådte i kraft.

Samrådsspørgsmål AF: Ministeren bedes redegøre for, hvornår og af hvem ministeren blev advaret om de økonomiske konsekvenser af den udvidelse af mulighederne for tilskud til jobrotation, som ændringen af bekendtgørelsen kunne indebære. Ministeren bedes herunder redegøre for, hvorfor ministeren ikke reagerede på disse advarsler?

Samrådsspørgsmål AG: Ministeren bedes redegøre for, hvilken dialog der har været mellem Beskæftigelsesministeriet og andre styrelser og andre ministerier om den udvidelse af mulighederne for tilskud til jobrotation, som ændringen af bekendtgørelse indebærer.

Samrådsspørgsmål AH: Ministeren bedes redegøre for de fulde økonomiske konsekvenser af den udvidelse af mulighederne for tilskud til jobrotation, som ændringen af bekendtgørelsen indebærer, hvis virksomheder med elever benytter sig af den nye mulighed, inden den nye bekendtgørelse træder i kraft 1. juli.

Det talte ord gælder

Indledning

- Jeg vil besvare de to første spørgsmål samlet, idet de begge omhandler baggrunden for forsøgsbekendtgørelsen af 1. marts 2013 om jobrotationsordningen.

Svar på spørgsmål AE og AF

- Indledningsvist vil jeg gerne slå fast, at jobrotation grundlæggende er en rigtig god ordning, som giver mulighed for at videreuddanne en ansat samtidig med, at man hjælper en ledig ind på arbejdsmarkedet.
- Arbejdsmarkedets parter og beskæftigelsesregionerne har i den seneste tid gjort opmærksom på, at jobrotationsordningen tilsyneladende er på vej til i stærkt stigende omfang at blive brugt af virksomheder til at ansætte jobrotationsvikarer for elever og lærlinge. Det tager jeg meget alvorligt og bliver nødt til at reagere på.
- Derfor lukker jeg nu muligheden for at ansætte jobrotationsvikarer som erstatning for elever og lærlinge i perioden fra og med den 1. juli i år til og med den 31. december 2013. Alle, der har fået tilsagn inden 1. juli, kan fortsætte efter de nugældende regler. Det, mener jeg, trods alt er rimeligt, da vi taler om virksomheder, der inden for rammerne af reglerne har oprettet uddannelsesforløb og ansat jobrotationsvikarer.
- Jeg tager ganske enkelt en time out og vil bruge tiden på at overveje, hvordan jobrotationsordningen på længere sigt skal se ud, så vi sikrer en jobrotationsordning, som opfylder intentionen om både at tilskynde virksomheder til at give deres ansatte et uddannelsesløft og de ledige en mulighed for at få fodden inden for på en rigtig arbejdsplads.
- **Om forløbet omkring min beslutning om at udstede forsøgsbekendtgørelsen, kan jeg oplyse følgende:**
- Den nuværende jobrotationsordning blev etableret af Claus Hjort Frederiksen, som i øvrigt ikke længere virker til at have varme følelser som sin gamle ordning. Det skete med velfærdsaftalen fra 2006, som fik virkning fra 1. marts 2007 og siden hen har der ikke været begrænsninger på, hvilke uddannelser der kunne eller ikke kunne indgå i den beskæftigedes opkvalificering i forbindelse med en jobrotationsordning. Det har således været muligt at modtage jobrotationsydelse for elever og lærlinge, når de som ansatte går i uddannelse. Det

gælder både, når de er i en skoleperiode, og når de er i en praktikperiode.

- Baggrunden for forsøgsbekendtgørelsen, som bliver gældende pr. 1. marts 2013, var, at det regionale ankenævn i Midtjylland traf en afgørelse den 27. juni 2012, som betød, at der ikke længere kunne bevilges jobrotationsydelse i den periode, hvor eleven eller lærlingen er i praktik i virksomheden.
- Afgørelsen indebar en mere restriktiv praksis for kombinationen af elev- eller lærlingeforløb og jobrotation i Midtjylland end i resten af landet. Som følge af klage- og ankesystemets indretning betyder det, at jobcentrene i de øvrige regioner og de øvrige regionale beskæftigelsesankenævn fortsat kan følge den regelfortolkning, som de hidtil har lagt til grund for deres praksis.
- Afgørelsen ville således medføre forskellig praksis mellem kommuner og regioner.
- Det var ikke hensigtsmæssigt med en uens retspraksis på området, hvor reglerne blev fortolket forskelligt i regionerne, og hvor der i én region var mere restriktive rammer for jobrotation end i andre dele af landet.
- Desuden modtog Beskæftigelsesministeriet i perioden efter afgørelsen i Midtjylland en række henvendelser om konsekvenserne af afgørelsen. Henvendelserne kom blandt andet fra Beskæftigelsesrådet i Nordjylland som henvendte sig til mig efter sommerferien 2012 angående afgørelsen og udtrykte bekymring for dens indskrænkende fortolkning og konsekvenserne for jobrotationsordningen i resten af landet.
- Jeg tog derfor på baggrund af det samlede billede initiativ til at skabe ens rammer og regler med en 2-årig forsøgsbekendtgørelse. I løbet af forsøgsperioden ville det således være muligt at vurdere udviklingen på jobrotationsordningen sideløbende med eventuelle ændringer i konjunkturerne.

- Til grund for beslutningen blev blandt andet lagt, at det var Arbejdsmarkedsstyrelsens vurdering, at forsøgsbekendtgørelsens økonomiske konsekvenser var udgiftsneutrale, da forsøgsbekendtgørelsen alene fastlagde, at det fortsat var muligt at kombinere jobrotation og elev- eller lærlingeforløb i hele landet.
- Arbejdsmarkedsstyrelsen vurderede ikke på daværende tidspunkt, at forsøgsbekendtgørelsen ville føre til, at virksomheder i større omfang ønskede at kombinere jobrotationsvikarer med elever, fordi dette allerede var en mulighed *før* forsøgsbekendtgørelsen. Forsøgsbekendtgørelsen tilsidesatte så at sige alene afgørelsen i det regionale ankenævn i Midtjylland.
- Det er rigtigt, at DA kritiserede forsøgsbekendtgørelsen, da den var i høring, og jeg blev selvfølgelig også orienteret om DA's høringssvar.
- Da forsøgsbekendtgørelsen havde til formål at sikre ensartede rammer for jobrotation i hele landet, og da det fortsat var Arbejdsmarkedsstyrelsens vurdering, at de økonomiske konsekvenser ved forsøgsbekendtgørelsen var udgiftsneutrale, ændrede dette ikke på min beslutning om at gå videre med forsøgsbekendtgørelsen.
- I den seneste tid har der været meldinger, som tyder på, at forsøgsbekendtgørelsen har ført eller vil føre til utilsigtet brug af jobrotationsordningen. LO henvendte sig til Arbejdsmarkedsstyrelsen i en mail af 28. maj 2013, hvor de oplyste, at LO har fået tilbagemeldinger fra HK og FOA med eksempler på, at både kommuner og private virksomheder vil øge brugen af jobrotationsordningen som led i elev- og lærlingeforløb. Beskæftigelsesregion Hovedstaden & Sjælland henvendte sig endvidere i en mail af 29. maj 2013 til Arbejdsmarkedsstyrelsen om, at regionen oplever et stigende problem med, at jobcentre administrerer ordningen forskelligt for så vidt angår

mulighederne for at gennemføre jobrotation i forbindelse med elevuddannelser.

- Beskæftigelsesregionerne og LO, samt DA og HK vurderer alle, at der er risiko for utilsigtede brug af jobrotationsordningen.
- Arbejdsmarkedsstyrelsen vurderer i forlængelse heraf, at forsøgsbekendtgørelsen tilsyneladende har haft den utilsigtede virkning, at der er kommet stor fokus på muligheden for at bruge jobrotationsvikarer i kombination med elever og lærlingeforløb, og at dette kan medføre risiko for, at virksomheder mere systematisk vil benytte jobrotationsordningen til at konvertere ordinære elevforløb til kombinationsforløb med jobrotation, hvor elever indtræder som beskæftigede umiddelbart, inden de starter på et elevforløb. Dette er i modstrid med jobrotationsordningens intention om via økonomiske tilskud at stimulere meransættelse af ledige og uddannelse af allerede beskæftigede.
- Da der nu er så klare indikationer på, at ordningen er ved at udvikle sig i en retning, som ikke var intentionen, reagerer jeg naturligvis straks og lukker ned.
- Der er altså ikke tale om, at der er advarsler, der er siddet overhørig eller stukket under stolen. Arbejdsmarkedsstyrelsen vurderede i forbindelse med udstedelsen af forsøgsbekendtgørelse tilbage i februar, at forsøgsbekendtgørelsen ikke ville føre til problemer, da den alene fastlagde, at det fortsat var muligt at kombinere jobrotation og elev- eller lærlingeforløb i hele landet, mens DA havde en anden vurdering. Der var med andre ord en forskellig vurdering af, hvilke konsekvenser forsøgsbekendtgørelsen ville have.

Svar på spørgsmål AG

- Udover den almindelige dialog mellem Arbejdsmarkedsstyrelsen og Beskæftigelsesministeriets departement og ministeren, som altid finder sted i Beskæftigelsesministeriet, når der udstedes forsøgsbekendtgørelser, og som jeg har været inde på i min tale, var der i forlængelse af udstedelsen af den nye

bekendtgørelse og DA's kritik, dialog mellem Beskæftigelsesministeriet og Finansministeriet om sagen.

- Finansministeriet spurgte ind til muligheden for at kombinere jobrotationsordningen med tilskud til elever, og om bekendtgørelsen ville give anledning til øgede udgifter til ordningen.
- Arbejdsmarkedsstyrelsen redegjorde i den forbindelse for sagsforløbet, herunder for, at der ikke tidligere havde været fastsat regler, der forhindrer, at arbejdsgivere kan modtage jobrotationsordning i forbindelse med elev- eller lærlingeforløb, som også indgår i en jobrotation, hvilket var baggrunden for, at Arbejdsmarkedsstyrelsen vurderede, at de økonomiske konsekvenser af forsøgsbekendtgørelsen ikke i sig selv ville give anledning til en udgiftsstigning. I den forbindelse blev det drøftet med Ministeriet for Børn og Undervisning, hvad reglerne er på området for tilskud til elever.
- Beskæftigelsesministeriet gjorde overfor Finansministeriet opmærksom på, at det ikke er muligt at opgøre, hvor mange elever eller lærlinge der hidtil har deltaget i ordningen eller som eventuelt fremadrettet vil gøre det som følge af den nye forsøgsbekendtgørelse.
- Endvidere redegjorde Beskæftigelsesministeriet for reglerne på området og – med udgangspunkt i et beregningsteknisk eksempel – for de udgifter og indtægter, som en arbejdsgiver vil have i forbindelse med, at et elevforløb kombineres med en jobrotation.

Svar på spørgsmål AH

- Som følge af konjunktursituationen og den øgede opmærksomhed omkring ordningen, har vi i de sidste par år set en generel stigning i anvendelsen og dermed udgifterne til jobrotationsordningen. På den baggrund og som følge af de initiativer vi igangsatte for at øge brugen af jobrotation i løbet af efteråret 2012, er bevillingen på finansloven blevet øget fra ca. 150 millioner på finansloven for 2012 og til ca. 450 millioner kroner på finansloven for 2013.

- Som nævnt vurderede Arbejdsmarkedsstyrelsen, at forsøgsbekendtgørelsen ikke ville give anledning til merudgifter, da forsøgsbekendtgørelsen for at sikre en ensartet praksis i landet alene fastlagde, at det fortsat var muligt at kombinere jobrotation og elev- eller lærlingeforløb i hele landet.
- Der foreligger ikke særskilte data om de ansatte, som indgår i jobrotationsprojekterne, da virksomheder for at undgå bureaukrati ikke er blevet pålagt at indberette oplysninger om dette. Det er derfor ikke muligt at opgøre, hvor mange elever eller lærlinge der hidtil har deltaget i jobrotationsordningen eller som har gjort det i forlængelse af forsøgsbekendtgørelsen af 1. marts 2013, men jeg vil bede Arbejdsmarkedsstyrelsen om efter sommerferien at gennemføre en hurtig stikprøveundersøgelse for at undersøge brugen af forløb med elever og lærlinge i et repræsentativt udsnit af landets jobcentre.
- Siden 2009 er det kommunerne, der har ansvaret for beskæftigelsesindsatsen, herunder for administrationen af jobrotationsordningerne. Statens adgang til aktuelle oplysninger om udviklingen på ordningen er derfor afhængig af kommunernes kvartalsvise indberetninger og afregninger af tilskud fra staten.
- Arbejdsmarkedsstyrelsen har netop i juni modtaget foreløbige oplysninger om kommunernes løbende afregning for 2. kvartal og forskudsrefusionsanmodninger for 3. kvartal.
- Det kan konstateres, at udgifterne til jobrotation generelt er stigende, blandt andet som følge af, at der i de seneste år taget en række initiativer til at stimulere ordningen.
- Oplysningerne bekræfter den stigende tendens i brugen af ordningen, men rykker ikke væsentligt ved Arbejdsmarkedsstyrelsens hidtidige skøn, der også byggede på en forudsætning om et øget forbrug i resten af året.

- Arbejdsmarkedsstyrelsen skønnede således i starten af 2013 før bekendtgørelsen af 1. marts i en teknisk fremskrivning på baggrund af oplysninger fra kommunerne – at jobrotationsordningens samlede udgift for året 2013 ville beløbe sig til ca.540 millioner. kroner
- I dag skønner arbejdsmarkedsstyrelsen på baggrund af de seneste tal fra kommunerne i slutningen af juni for årets første tre kvartaler, at den samlede udgift i løbet af året 2013 vil blive omkring 555 millioner kroner. Det er beregningsteknisk forudsat at kommunernes dispositioner og refusionsanmodninger i 4. kvartal svarer til gennemsnittet af de tre foregående kvartaler.
- Som følge af den generelle usikkerhed omkring kommunernes refusionsanmodninger og skøn for ordningen, skønner Arbejdsmarkedsstyrelsen på nuværende tidspunkt, at udgifterne til den ordinære jobrotationsordning i 2013 vil udgøre mellem 550 og 600 mio. kr.
- Baseret på de foreliggende oplysninger, har Arbejdsmarkedsstyrelsen ikke kunnet konstatere et væsentligt ændret omfang i de forventede samlede udgifter til jobrotation, siden forsøgsbekendtgørelsen trådte i kraft den 1. marts 2013.
- Arbejdsmarkedsstyrelsen har oplyst, at de fortsat følger udgiftsudviklingen på jobrotationsordningen nøje via udviklingen i kommunernes kvartalsvise hjemtagelse af refusion.